

THE WORLD DOESN'T END

Чарлија сам први пут срео 1999. у Чикагу. Шеф Одсека за славистику на Универзитету Нортвестерн и есејиста Ендрју Вахтел, организовао је фестивал *Three Lands Three Generations*, на ком су наступала три руска, три пољска и три словеначка песника. Био сам најмлађи у словеначкој делегацији која је поред мене обухватала Томажа Шаламуна и Алеша Дебељака. Први пут сам боравио у САД и био сам под утиском свега новог и другачијег. Сасвим јасно се сећам ауто-путева, језера Мичиген, богате српске емигрантске породице у чијој кући је био организован пријем песника, с необичном атмосфером у ваздуху и уз непрестане разговоре Ендрјуа, Алеша и Томажа о томе када ће се коначно појавити. Он, Чарли. Био је као некакав дух који је кружио међу њима и, слушајући их, веома брзо сам се препустио замишљању тог Чарлија и питао се када ће заиста доћи. Пролазили су дани, а од Чарлија ни трага ни гласа. Истовремено је све време био међу нама, чак присутнији него многи од учесника, присутан као неко божанство које се непрестано поиграва својом одсутношћу.

У предвечерје завршетка фестивала који се одвијао у прелепој Градској кући, одвели су нас у сепаре једног од прелепих хотела у центру Чикага. Седели смо за огромним округлим столовима са столњацима до пода, који су били толико затегнути да си једва успевао да гурнеш колена под сто. Седиште поред мене било је празно, а са друге стране је седео Томаж Шаламун, који ми је баш причао нешто о јеврејској мистици и паду Дау Џонса, када је изненада поскочио усред реченице. Иза мене је стајао он, заиста, био је то он, Чарлс Симић, ни дух, ни Бекетов Годо, ни божанство, већ човек који се, додуше, непрестано смејао, али некако уморно, смешом сличним рендгенским зрацима који су све време продирали кроз нас, или би се нечим повремено одушевио. Чарли је, смејући се, изговарао реченице које су ми граматички и лексички биле јасне, али не и у свом значењу, нисам схватао тврђе за које нисам имао појма на шта се односе. Чарли је, наиме, са свима разговарао као с инсајдерима, као да нам је ама баш све јасно, од фудбала до њујоршких уредника, свима који смо га слушали одавао је утисак да смо део његовог универзума, део неуронске мреже његове главе, иако ме је то помало фрустрирало јер сам све мање знао чему климам главом. Седео сам, дакле, између Чарлија и Томажа, одобравао и слушао како се смешкају и размењују криптичне поруке. Отелотворени дух Чарлса Симића више ми се уопште није чинио као дух, свакако не невидљиви. Био је Томажев супротни пол. Док Томаж није могао да не прича о песницима и поезији, Чарли је наизглед био сасвим неоптерећен песничким светом и његовим механизмима, као да му је на неки начин било доста свега тога. Наизглед га је било баш брига за све, све је већ одавно било за њим, сувишно, помало га је и гњавило. Није постојало ништа што би тај дошљак у земљу бескрајних могућности могао још доживети или очекивати, ничега што би пропустио или што би га могло зачудити. Тако ми се барем чинило, све док разговор није скренуо на рат у тадашњој Југославији, који је довео до тога да сви заједно потонемо у ћутање.

Неких десет година касније, а чини ми се да је то било 2009, накратко сам боравио у Њујорку. Чарли је једном недељно долазио из Њу Хемпшира у Велику јабуку да предаје на NYU-у. Договорили смо се да се нађемо у парку Вашингтон сквер, недалеко од његовог факултета. Стигао сам нешто раније, сео на клупицу и уживао у прелепом ранојесењем подневу, у погледу на пролазнике и на јата голубова који су узлетали и слетали, и интензивно размишљао о Џозефу Корнелу и његовој игри са духовима и случајностима, видео-снимцима који су снимљени управо ту, у овом парку и оближњем Гринич Вилицу, и чинило ми се да сам преко голубова непосредно тамо, у временском јазу, гледам преко рамена Корнелу, и десет година касније сам сведок самог настанка његових видео-радова. Чарли је о њему написао дивну књигу *Алхемија сићиничарнице*, а сâм сам, сасвим случајно, наравно, током свог боравка, ишао траговима Корнела, по музејима, антикварницама, продавницама с разним старим дрангулијама. На другом крају клупе седела је млада жена и читала. Тек након неког времена ми је, вероватно као последица професионалне деформације, поглед склизнуо на корице књиге коју је држала у руци. На њој је писало *Charles Simic: Selected Poems*. Помислио сам како је све једна велика случајност, парк Вашингтон сквер, Корнел, голубови, ја који чекам Чарлија и Чарлијева књига у рукама младе жене поред мене. Приметила је да сам опазио књигу у њеним рукама. Заподенули смо љубазан разговор, у којем смо у неколико реченица похвалили аутора, леп дан и узлетање голубова. Између осталог, изјавила је да обожава Чарлијеву поезију, да су јој је више пута препоручивали, али да је тек сада нашла времена за читање, те да је сасвим одушевљена и обузета њом. Упитао сам је да ли случајно познаје песника. Одмахнула је главом. Наравно да не, рекла је, и онда застала, јер пред нама се, слично као и пре много година у чикашком хотелу, појавио дух Чарли. Поздравили смо се. Осмотрио је моју саговорницу упитним погледом, мислећи да ли је у мом друштву. Показао сам на књигу коју је држала у руци и млада жена је поновила колико јој се допада поезија тог песника. Чарли се опет смејао оним својим смехом који је био изван свега и климао главом. Гледао сам га и размишљао хоће ли нешто рећи. Могао сам повикати: *Али, чишашељко, види ја, шу је њред шобом, од крви и меса, дух који је најисао све ше њесме*. Но, нисам. Само сам посматрао Чарлија који је гледао у младу жену и њену књигу, па мало у мене, мало у голубове који су узлетали и поново слетали на оближњи асфалт. Жена је наставила да чита. Никада неће сазнати да је читала песме човека који је стајао пред њом, као што ни Џозеф Корнел никада неће сазнати да је снимао видео са голубовима који узлећу уз скривено присуство два песника, који ће на крај снимања доћи тек деценијама након што тренутак снимка буде ухваћен, а књига с песмама о том догађају већ написана.

Чарли се још неколико пута појављивао као вазда присутан дух. Једном сам чак успео да изненадим и њега и његово смешкање. Када је августа 2016. године био почасни гост фестивала „Дани поезије и вина” у Птују, прво читање организовао сам у старој хидроелектрани Фала, која, додуше, са својим историјским турбинама делује као музеј. Заједно с осталим песницима дошли смо у уско бетонско двоориште хидроелектране и кружним челичним степеништем спустили се у веома узак и клаустрофобичан простор командне централе. У њему је било места за једва

двадесетак столица, а испред белог платненог зида стајао је микрофон. Питали смо се зашто смо их довели у тако запуштено и сасвим непримерено место. Почели смо с читањем. Када је наступио Чарли, активирао сам, наравно, сасвим случајно, механизам који је иза његових леђа подигао платно док је читао. Изгледало је као да је Чарлијева песма пред свима раскрила огромну и прекрасно осветљену дворану с турбинама старе хидроелектране. Сви присутни су претрнули и, током Чарлијевог читања, простор који је претходно био херметично затворен, изненада је оживео. Додуше, није било голубова који би узлетали, али магија долазака и одлазака, случајних фаталности и фаталних сродности видела се и на Чарлијевом лицу, који се, завршивши песму, зачуђено окренуо и тихо рекао: „The world doesn't end”, као први стих неке нове, још ненаписане песме.

(Са словеначкој превела Ана Рисџовић)